

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **MUT Tubes, s.r.o.**, se sídlem Hybernská 1271/32, Praha 1, zast. Mgr. Jakubem Šotníkem, advokátem, se sídlem Šikulova 190/17, Brno, proti žalovaným: **1) Celní úřad pro hlavní město Prahu**, se sídlem Washingtonova 1623/7, Praha 1, **2) Celní úřad Praha Ruzyně**, se sídlem Aviatická 1048/12, Praha 6 a **3) Celní úřad pro Středočeský kraj**, se sídlem Washingtonova 1621/11, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného 1) ze dne 20. 6. 2024, č. j. 466142-4/2024-510000-11, žalovaného 2) ze dne 26. 6. 2024, č. j. 9346-6/2024-650000-11, a žalovaného 3) ze dne 16. 7. 2024, č. j. 239089-9/2024-610000-11.6, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2025, č. j. 10 Af 14/2024-66,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2025, č. j. 10 Af 14/2024-66, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobkyně odvedla clo na základě pravomocných rozhodnutí správních orgánů, která byla později zrušena jako nezákonná. V této věci je sporné, zda žalobkyni přísluší úrok z takto odvedené částky po dobu, po kterou nemohla nakládat s peněžními prostředky.

[2] Žalobkyně zaslala žalovaným žádost o předepsání a vyplacení úroku z nesprávně stanoveného cla. Žalovaní žalobkyni sdělili, že na úrok nemá nárok. Proti jednotlivým sdělením podala žalobkyně námitky, kterým žalovaní v záhlaví označenými rozhodnutími nevyhověli. Svá rozhodnutí odůvodnili odkazem na § 66 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon. Toto ustanovení podle nich při správě cla vylučuje použití § 254 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, který stanoví pravidla týkající se úroku z nesprávně stanovené daně.

[3] Proti těmto rozhodnutím se žalobkyně bránila samostatnými žalobami podanými k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud tyto věci spojil ke společnému projednání a v záhlaví označeným rozsudkem žaloby zamítl.

[4] Městský soud ve své argumentaci vyšel z rozsudku NSS ze dne 29. 6. 2023, č. j. 4 Afs 219/2022-68. Problematiku úroku z nesprávně stanoveného cla komplexně upravuje čl. 116 odst. 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 9. října 2013 č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (dále jen „celní kodex“). Jediným důvodem, který podle celního kodexu zakládá právo na úrok z nesprávně stanoveného cla, je pozdní vykonání rozhodnutí o vrácení cla. K pozdnímu vrácení cla však nedošlo, a proto žalobkyni právo na úrok nevzniklo.

[5] Žalobkyně se sice může dle judikatury Soudního dvora EU domáhat přiměřené náhrady za nedostupné peněžní prostředky. Nemůže tak však činit cestou vyplacení úroku z nesprávně stanoveného cla, ale postupem podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[6] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Městský soud založil své závěry na rozsudku NSS č. j. 4 Afs 219/2022-68, který však byl již v době vydání napadeného rozsudku zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 20. 2. 2025, sp. zn. I. ÚS 2293/23. Ústavní soud nesouhlasil se závěrem, že čl. 116 odst. 6 celního kodexu představuje komplexní úpravu úroku z nesprávně stanoveného cla, která vylučuje, aby nárok na něj vznikl osobě, která uhradila clo stanovené nezákonným rozhodnutím správního orgánu. Stejně tak uvedl, že Nejvyšší správní soud nedostatečně odůvodnil svůj závěr, že je třeba takový nárok uplatňovat podle zákona č. 82/1998 Sb. Městský soud neuvedl, proč se od nálezu Ústavního soudu odchýlil a proč setrval na názorech zrušeného rozsudku Nejvyššího správního soudu. To vše navzdory tomu, že stěžovatelka upozornila městský soud na vydání nálezu. Tím městský soud zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti.

[8] Městský soud vyložil čl. 116 odst. 6 celního kodexu tak, že osoba, která uhradila clo, nemá (s jedinou zde výslovně uvedenou výjimkou) právo na úrok z nesprávně stanoveného cla. To má být promítnuto i do § 66 celního zákona. Jde však o nesprávný výklad. Z judikatury Soudního dvora EU totiž plyne, že adresát veřejné správy má nárok jak na vrácení samotné částky odpovídající nesprávně stanovenému clu, tak na úrok jako kompenzaci za nedostupnost této částky (viz rozsudek ze dne 28. 4. 2020 ve spojených věcech C-415/20, C-419/20 a C-427/20). Městský soud odkázal na znění čl. 241 dříve účinného celního kodexu Společenství (nařízení Rady EHS č. 2913/92). Toto ustanovení dopadalo na situaci, kdy se kontrola neprovádí před propuštěním zboží do oběhu, ale až následně. Pouze tato situace představuje výjimku z obecného pravidla, že úroky se platí vždy. Uvedené ustanovení tak necílilo na situace, kdy došlo k výběru cla na základě

pokračování

nezákonného pravomocného platebního výměru. Totéž platí i ve vztahu k nyní účinnému čl. 116 odst. 6 celního kodexu, který sice doznal oproti čl. 241 celního kodexu Společenství drobných změn, avšak jeho smysl zůstal stejný.

[9] Městský soud nemohl stěžovatelku odkázat s jejím nárokem na postup podle zákona č. 82/1998 Sb. Takový postup (domáhání se náhrady škody po státu) by totiž subjekty nadměrně zatěžoval, či by dokonce v praxi znemožňoval uplatnění nároku na úrok zaručeného unijním právem. Úrok a náhrada škody jsou odlišné instituty. Úrok náleží subjektu bez ohledu na to, zda mu vznikla škoda. Naproti tomu při náhradě škody je třeba prokázat, že škoda vznikla. Požadovala-li by osoba, která uhradila clo na základě nezákonného rozhodnutí celního orgánu, ušlé úroky z neoprávněně zadržených peněz, musela by podle stávající judikatury týkající se náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb. prokázat úmysl tyto prostředky zhodnotit, což může být komplikované.

[10] Žalovaní navrhli, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, s tím, že pouze odkázali na odůvodnění svých rozhodnutí.

III. Posouzení kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Rozsudek je nepřezkoumatelný nejen tehdy, jestliže krajský soud opomene vypořádat žalobní námitku zcela, nýbrž též v situaci, kdy ji nevypořádá dostatečně, neboť neuvede, v čem konkrétně nesprávnost žalobní argumentace spočívá (viz rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS). Rozsah nutné (přezkoumatelné) reakce soudu na konkrétní námitku se může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu (viz rozsudek NSS ze dne 30. 4. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-130). Z judikatury Nejvyššího správního soudu dále plyne povinnost soudu vypořádat se s odkazem účastníka na jiné soudní rozhodnutí (tím spíše, jedná-li se o skutkově a právně obdobnou věc), a to alespoň takovým způsobem, aby bylo patrné, proč takový odkaz soud nepovažuje pro danou věc za relevantní a proč na případ žalobce dle jeho názoru nedopadá (rozsudky ze dne 23. 8. 2013, č. j. 5 Afs 83/2012-46, a ze dne 23. 11. 2021, č. j. 8 Azs 142/2021-35).

[14] Žalobní (a ostatně i kasační) argumentace stěžovatelky vychází z toho, že nárok na úrok z nesprávně stanoveného cla jí vyplývá přímo z unijního práva. Současně odmítá možnost uplatňovat tento nárok postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. jako náhradu škody. Stěžovatelka si byla vědoma toho, že její argumentace odporuje závěrům rozsudku NSS

č. j. 4 Afs 219/2022-68, a proto se proti nim důkladně vymezila. V žalobě především uvedla, že není důvod, aby se při správě cla postupovalo jinak než při správě daní.

[15] Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 4 Afs 219/2022-68 vyšel z toho, že placení úroků při vracení cla komplexně upravuje unijní právo. Článek 116 odst. 6 celního kodexu povinnost platit úrok vylučuje, je-li clo vráceno včas (bod 26 rozsudku). Nárok na úrok z nesprávně stanoveného cla neplyne ani z § 254 daňového řádu (body 28 až 33 rozsudku). Byť unijní ani vnitrostátní právo nepřiznává nárok na úrok, může se osoba, která clo zaplatila, domáhat přiměřené náhrady, jak o ní hovoří judikatura Soudního dvora EU, postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. (bod 27 rozsudku).

[16] Na těchto závěrech postavil městský soud i napadený rozsudek. I v jeho argumentaci je stěžejní závěr, že úrok je možné přiznat pouze v situaci, kdy není clo vyplaceno včas (čl. 116 odst. 6 celního kodexu). Clo bylo stěžovatelce vyplaceno včas, tudíž právo na úrok nemá (body 19 a 20 napadeného rozsudku). Česká právní úprava však stěžovatelce umožňuje domáhat se přiměřené náhrady za nedostupnost peněžních prostředků, jak požaduje judikatura Soudního dvora EU, a to postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. (bod 21 napadeného rozsudku).

[17] Jak však správně poukázala stěžovatelka, rozsudek čtvrtého senátu zrušil Ústavní soud nálezem ze dne 20. 2. 2025, sp. zn. I. ÚS 2293/23. Ústavní soud dospěl k jednoznačnému závěru, že z judikatury Soudního dvora EU vyplývá, že „jednotlivec, kterému stát v rozporu s právem EU vyměřil clo, jež tento jednotlivec následně zaplatil, má podle unijního práva nárok na úroky z neoprávněně vybrané částky“ (bod 31 nálezu). Výjimka z placení úroku z nesprávně stanoveného cla upravená v čl. 116 odst. 6 celního kodexu je daleko užší, než jak ji původně vyložil čtvrtý senát a městský soud v napadeném rozsudku (viz body 37 a 38 nálezu). Čtvrtý senát dále nedostatečně odůvodnil, proč by se měla osoba, která zaplatila clo, domáhat úroku postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. Ústavní soud zmínil množství okolností, které měl čtvrtý senát zohlednit, aby řádně posoudil, zda je tento postup efektivní. Čtvrtý senát mimo jiné neodůvodnil, proč je ospravedlnitelné, že úroky z nesprávně stanovené daně mohou daňové subjekty nárokovat přímo u správce daně, zatímco v případě správy cla je třeba postupovat podle zákona č. 82/1998 Sb. (bod 59 nálezu).

[18] Z nálezu sp. zn. I. ÚS 2293/23 je zjevné, že východiska, na kterých stojí napadený rozsudek, nemohou obstát. Ústavní soud vyhlásil náleze dne 4. 3. 2025, tj. dva týdny před vydáním napadeného rozsudku městského soudu, přičemž byl okamžitě zveřejněn na webových stránkách soudu. Žalobní argumentace stěžovatelky rozporující závěry rozsudku č. j. 4 Afs 219/2022-68 tak nabrala zcela nový rozměr, kterému měl městský soud věnovat náležitou pozornost.

[19] Stěžovatelka navíc městský soud na vydání nálezu upozornila přípisem ze dne 5. 3. 2025 (téměř dva týdny před vydáním napadeného rozsudku), přičemž avizovala, že se samostatným podáním následně vyjádří k dopadům nálezu na projednávanou věc (než tak stihla učinit, vydal městský soud napadený rozsudek). Zmínila alespoň, že náleze plně podporuje její dosavadní argumentaci, a tedy vyvrací argumentaci žalovaných. To, že se

pokračování

městský soud s přípisem seznámil, vyplývá i z bodu 12 napadeného rozsudku, kde jej zmiňuje (byť z něj nerekapituluje výše zmíněnou zásadní skutečnost).

[20] Městský soud si tedy měl být vědom toho, že závěry zrušeného rozsudku čtvrtého senátu použít nemůže (přínejmenším ne bez dalšího). Přesto na nich celý svůj rozsudek založil, aniž by se k nálezu sp. zn. I. ÚS 2293/23, jenž byl pro městský soud závazný na základě čl. 89 odst. 2 Ústavy, jakkoliv vyjádřil a učinil úvahy, které v rozsudku čtvrtého senátu chyběly a které Ústavní soud považoval pro řádné posouzení věci za nezbytné. V tomto kontextu je třeba hodnotit napadený rozsudek jako nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť se v něm městský soud nevypořádal se závěry Ústavního soudu, na něž byl stěžovatelkou upozorněn a které zcela ignoroval, v důsledku čehož rozsudek vykazuje rysy jurisdikční libovůle (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2005, sp. zn. I. ÚS 403/03).

[21] Za této situace se nemůže Nejvyšší správní soud zabývat otázkou, zda stěžovatelce skutečně náleží úrok z nesprávně stanoveného cla, neboť právě v jejím rozsahu je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). V dalším řízení bude na městském soudu, aby zohlednil závěry nálezu sp. zn. I. ÚS 2293/23 a na něj navazující judikatury (viz zejména rozsudek NSS ze dne 15. 4. 2025, č. j. 1 Afs 334/2024-58).

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. Rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[23] Městský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. října 2025

Tomáš Kocourek
předseda senátu